

Bir Kataloglama Kuralları Kitabı Üzerine

Necmeddin Sefercioğlu

Elimde hem ilgi alanım, hem de akademik bir görevim dolayısıyla ilgilenecek, incelemek durumunda olduğum bir eser var: Dr. Hasan S. Keseroğlu'nun *Kataloglama Kuralları: Örnekleriyle Anglo Amerikan Kataloglama Kuralları 2* (Genişletilmiş 2. bs. İstanbul: Yapı Tasarım-Üretim, 1994) adlı kitabı. İlk basımı 1988'de yayımlanmıştı; 199 sayfadan ibaretti. 2. basımı 294 sayfa. Yazarının da belirttiği gibi, "bu genişletilmiş 2. basım da örnek sayısı artırılmış, dizim kuralları eklenmiştir". Kitapta yazarın anmadığı iki yenilik daha var: "Kaynakça" ve "Dizin",

Dr. Hasan Keseroğlu, kitabının 'Giriş'inde, "Bu kitap Türkiye'de Kütüphanecilik Bölümlerinde okutulan 'kataloglama ve sınıflama' dersi için el kitabı olma amacındadır" diyor (viii. s.). Bize göre bu kitabın kullanıcılarını kataloglama öğrencileri ile sınırlı saymak doğru değildir. Onlardan kataloglama işinde görevli kütüphane çalışanlarının da yararlanacağını varsaymak durumundayız. Bu, eserin düşünüldüğünden daha çok okuyucusu bulunduğunu gösterir. Nitekim ilk basımı geçen beş yıl içinde tükenmiş olmalı ki, ikincisinin yayımlanmasına ihtiyaç duyulmuş. Bunu, elbette, memnuluk verici bir sonuç olarak değerlendirmek gerekir. Demek ki, Keseroğlu'nun kitabı meslekî bir ihtiyacı karşılıyor.

Öyle olması da tabii. Çünkü eser, ülkemiz kütüphanelerinin yaygınlıkla uygulamasına geçtiği Anglo-Amerikan Kataloglama Kuralları'nın 2. basımında yer alan kuralları, onlar için seçilen Türkçe eserlerin fiş örnekleri ile açıklayan bir yayın. Yazarın açıklamak üzere seçtiği her kurala ilişkin açıklama ile birlikte, o açıklamayı desteklemek için seçilen eserin içkapak ve temel fiş örnekleri de veriliyor. Böylece kataloglama öğrenen ve uygulayanların kuralları daha kolay anlaması ve algılaması amaçlanıyor.

Doğrudan 'Kataloglama Kuralları' olarak hazırlanmış eserler de örnekler içerir. Fakat bu örnekler, yalnızca ilgili oldukları kuralın öngördüğü durumu yansıtırlar. Onu bir bibliyografik kimlik içinde göstermezler. O yüzden, kataloglamayı yeni öğrenenler ve uygulayanlar onları bir bibliyografik kimlikteki yerine koymakta güçlük çekebilirler. Bu güçlükleri ortadan kaldırmak için, Dr. Keseroğlu'nunki türünden açıklamalı ve örnekli yardımcı

eserlere ihtiyaç duyulur⁽¹⁾. Bu bakımdan değerlendirildiğinde Dr. Keseroğlu'nun girişim ve gayretlerini takdirle karşılamamak mümkün değildir. Yazar'ın, açıkladığı kuralların basılı yayınlara, özellikle de kitaba ilişkin olanlarına ağırlık vermesi de, kanaatimizce, kütüphanelerimizin derme yapısı göz önüne alınırca, olağan sayılmalıdır.

Ancak; bu tür eserlerin hazırlanmasında göz önüne alınması gereken bir takım önemli hususlar bulunmaktadır: Kataloqlama öğreniminde ve uygulamasında kullanılan böyle eserlerin, başka kitaplara göre, daha bir özenle ve titizlikle hazırlanması ve yayımlanması gerekir. Bunlarda kullanılan terimler doğru ve tutarlı; kural açıklamaları anlaşılır ve herhangi bir yanlış anlamayı önleyecek açıklıkta; verilen örnekler doğru ve örneklediği kural açıklaması ile uyumlu olmalıdır. Bu eserde açıklanan kuralların, açıklayanca değiştirilmesi veya değişik anlam kazanacak biçimde yorumlanması asla bağışlanamaz. Çünkü böyle eserlerin işlevi sadece mevcut kuralları açıklamak ve örneklemektir; onları değiştirmek değil. Onların yazarları, kuralları değiştirmek veya yeni kurallar koymak hakkına ve yetkisine sahip değildirler. Öte yandan, başka eserlerdeki dizgi yanlışları bir ölçüde hoş görülse bile, bunlarda tasvip edilmez. AAKK'da, noktalama işaretleri birtakım özel işlevler üstlendikleri için, örneklerde bunların da dikkatle dizilmiş olması, önlere ve sonlarında bulunması öngörülmüş olan boşluklara dikkat edilmesi gerekir. Kısacası, Dr. Hasan Keseroğlu'nunki gibi metinler ve bunlara ilişkin örnekler çok dikkatle seçilmeli, yazılmalı, düzenlenmeli ve yayımlanmalıdır. Aksi halde onları öğrenimleri ve/veya uygulamaları sırasında 'ders' veya 'el' kitabı olarak kullananların yanlışlara düşmesi, bundan dolayı öğrenim ve uygulama kargaşasının çıkması önlenemez. Oysa, böyle eserlerin amaç ve işlevi, muhtemel yanlış anlamaları ortadan kaldırmak, bu tür kargaşaların önüne geçmektir.

Dr. Hasan S. Keseroğlu'nun incelediğimiz eserini bu ölçüler içinde değerlendirdiğimiz zaman, yukarıda saydığımız ölçülerle bağdaşmayan pek çok durumla karşılaştık. Aynı durumlarla eserin 1. basımında da karşılaşmış, o basımın yayımlandığı günlerde Dr. Keseroğlu ile yaptığımız bir görüşmede kitapta ciddi yanlışlar bulunduğunu, yeni bir basımında bunların düzeltilmesi gerektiğini, isterse bu konuda kendisine yardımcı olabileceğimizi söylemişim. Çiğdem Türkân meslektaşımızın da bulunduğu o görüşmede Dr. Keseroğlu'nun böyle bir yardımdan memnun olacağını belirttiğini de hatırlıyorum. Fakat sonradan böyle bir istekle karşılaşmadık. Ben, ilk basım yayınlandığında da böyle bir eleştiri yazmağa niyet etmiş, fakat genç

¹ Bu durumu, kanunlar'ı açıklama ve ona dayanan düzenlemeler getirme amacı ile çıkarılan tüzük ve/veya yönetmeliklere benzetebiliriz. Yani 'kataloqlama kuralları'nı 'kanun', kural-ları açıklayan eserleri de 'tüzük' ve/veya 'yönetmelik'ler gibi düşünebiliriz.

meslektaşının hırpalanmış olacağı kaygısı ile ondan vazgeçmiştim. Aynı yanlışların, eserdeki 'genişletilmiş'lik ölçüsünde artarak tekrarlanması üzerine, bunların bir kısmını ortaya koyarak hem meslektaşımı, hem de bu eseri 'elkitabı' olarak kullanma durumunda olan meslektaşlarımı uyarmanın 'kaçınılmaz' bir görev olacağını düşündüm. Amacım, meslekî ve sosyal gayretlerini yakından, takip ve takdir ettiğim genç meslektaşımı yermek veya karalamak değil, eserin daha sonraki, çıkmasını yararlı ve gerekli bulduğum yeni basımlarının yanlışsız, hiç değilse az yanlışlı çıkmasına yardımcı olmaktır.

Bu açıklamalardan sonra, eserde rastladığımız yanlışların bir kesimini göstermeğe geçebiliriz. Hemen belirtelim: Üzerinde duracağımız yanlışların büyük bölümü, eserin beşte birini oluşturan ilk altmış sayfadaki incelemelerimize dayanıyor. Öteki yanlışlar üzerinde durmağa zamanımız elvermediği, onları bir makalenin çerçevesinde sığdırmak da mümkün olmayacağı için, eserin bundan sonraki sayfalarından rastgele birkaç örnek üzerinde durmayı tercih ettik. Giriş bölümünde rastlanan yanlışlıklar üzerinde dururken, böyle bir sınırlama yapma yoluna gitmedik. İncelediğimiz sayfalar-daki dizgi yanlışlarını da değerlendirme dışı tuttuk. Bunlar yeni bir basım hazırlanırken, eserin baştan başa gözden geçirilmesi, açıklamaların kurallarına uygun biçimde yeniden yazılması, örneklerin de ona göre düzeltilmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Aşağıdaki açıklamalarda yer tasarrufu sağlamak için bazı kısaltmalar kullandık. Daha doğrusu bunu sayfa, açıklama ve örnek numaraları için değişik karakterlerde rakamlar kullanarak sağlamağa çalıştık. Buna göre koyu rakam sayfa numarasını, açık karakterde dizilmiş (normal) rakam eserdeki açıklamanın numarasını, italik rakkam da örnek numarasını göstermektedir. Söz gelişi 17/23-/6 biçimindeki bir numara, 17. sayfadaki 23. açıklamaya ait 16. örnek anlamına gelecektir. Aynı biçimde 39/26, 39. sayfadaki 26. açıklama, 42-33 ise 42. sayfadaki 33. örnek anlamını taşıyacaktır.

1. Açıklama için seçilen kurallar.-- Yazar, kitabın 'giriş'inde (viii. s.) açıklama için 'temel nitelikte' kuralların seçildiğini belirtmiş ise de, bu seçimde kesin ölçünün ne olduğunu açıklamamıştır. Bazı kuralların en ince ayrıntısına kadar ele alınmasına karşılık bazılarına çok yüzeyden değinilmesi, bazılarının ise hiç göz önüne alınmaması seçimde standard bir ölçünün tutturulamadığını gösteriyor. Eserin birinci basımı hazırlanırken yazar bu yolda ışık tutacak bir yayın yoktu; bu bakımdan, seçimi kendi ölçülerine göre yapmakta mazur görülebilirdi. İkinci basım için bunu söylemek

güçtür. Çünkü, yazarın kitabının 1. basımı yayımlandığı yıl, AACR2²'ye dayanılarak onun editörü tarafından hazırlanmış olan ve AACR2'yi yayımlayan kurumların resmî yayını durumunda bulunan **Concise AACR2**'ye³ dayanarak eserin Türkçe basımı olarak hazırladığımız **Özleştirilmiş Kataloglama Kuralları**⁴ Kültür Bakanlığı'na yayımlanmıştır. Oradaki kurallar, 2. düzey bir nitelendirme için aslından seçilmiş 'temel nitelikte kurallar'dır. Böyle bir imkân ortada iken yazarın ikinci basımı hazırlarken, eserin 1. basımı için seçtiği kuralları oradakilerin ışığı altında gözden geçirerek yeni bir düzenlemeye gitmemiş olması şaşırtıcıdır. O eseri "kaynakça"sına aldığı halde, ondan bu yolda yararlanmadığı anlaşılıyor.

Ayrıca, kitabın 'kaynakça'sından da anlaşılacağı üzere, yazar açıklamalarını yalnızca AACR2'ye dayanarak yapmamış; başka kaynaklardan da yararlanmıştır. Söz gelişi, kitabının 1. sayfasındaki değişik materyal türlerindeki 'bilginin ana kaynağı'nı belirten listenin ÖKK (Özleştirilmiş Kataloglama Kuralları)'den alınmış olduğu anlaşılıyor. Bazı kurallar da AACR2'den⁵ alınmış. Fakat bu AACR2'nin dışındaki kaynaklardan alınıp açıklanmış kuralların kaynağını açıklayan bilgiler dipnotu olarak verilmiş. Tabii ki, bunlar eserin özgünlüğünü yaralayan hususlar.

2. Terimlerdeki tutarsızlık ve yanlışlıklar.-- Dr. Keseroğlu'nun eserinde açıklamasını yaptığı AAKK'nın 1. basımının tümü, ikinci basımının da 'özleştirilmiş'i Türkçe'ye aktarılmış olduğu ve bunlarda kurallara ilişkin terimler -tanımları da sözlük bölümünde verilerek- belirlendiği halde; yazar kullandığı terimleri kendi çevirilerine veya algılamasına dayanarak yeniden oluşturma yolunu tercih etmiştir. Böylece, aynı kavram için yeni terimler ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu, kütüphanecilik öğrenimi görenler ve uygulayıcılar bakımından tehlikelidir. Çünkü meslekî iletişimi zorlaştıran bir durum ortaya çıkarır⁶. Kaldı ki, terimlere ilişkin yanlış tutum bununla da kalmamış, Dr. Keseroğlu'nun kitabında aynı kavram için birden çok te-

² *Anglo American Cataloguing Rules*. 2nd ed. Chicago: American Library Association, 1978.

³ *The Concise AACR2*, Prepared by Michael Gorman. Chicago: American Library Association, 1981.

⁴ **Özleştirilmiş Kataloglama Kuralları**. Hazırlayan Necmeddin Sefercioğlu. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.

⁵ *Anglo-American Cataloguing Rules*. Edited by Michael Gorman and Paul W. Winkler. 2nd. ed., 1988 rev. Ottawa: Canadian Library Association, 1988.

⁶ Bu hususu, "Kataloglamada teori-uygulama ilişkisi" (*Türkiye'de Kütüphane Alanında Teori ile Uygulama İlişkisi Sempozyumu, 7-8 Mayıs 1987*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1988. 119-128) adlı bildirimizde de özellikle vurgulamıştık.

rim kullanıldığı gibi, aslı ile hiç bir ilgisi bulunmayan 'terim'lere de yer verilmiştir. Bunların bazı tipik örneklerini aşağıya alıyoruz:

- (a) AACR2'deki 'terms of availability'nin Türkçe karşılığı olarak, 'geçerli terim' kullanılmıştır (8, vb.). Bu terimin kelime kelime çevirisi 'sağlanabilirlik (veya, edinilebilirlik) şartları'dır. Nitelemede, kataloglanan eserin nereden, hangi bedelle sağlanabileceğini gösteren bilgilerin kaydedildiği bir 'alan' bölümünü anlatır. Bu bakımdan yazarın bu terim için öngördüğü 'geçerli terim' tümüyle yanlıştır. Terimin dilimizdeki en uygun karşılığı, KK'de kullanılan 'sağlanabilirlik bilgileri' olabilir.
- (b) AACR2'deki 'bibliographic description' teriminin karşılığı olarak hem 'bibliyografik niteleme' (15), hem de 'bibliyografik tanım' (30, vb.) kullanılmıştır. Description'un dilimizdeki doğru karşılığının 'niteleme' olduğu, tanım'ın ise Türkçe'de 'definition' karşılığı olarak kullanıldığı göz önüne alınırsa, yazarın kitabında bir kez geçen 'bibliyografik niteleme'nin doğru, birkaç kez tekrarlanan öteki terimin yanlış olduğu hemen anlaşılır.
- (c) AACR2'nin 'title proper' terimi, Dr. Keseroğlu'nun kitabında 'kitap adı' (5/5c, 8/5f) ve 'yapıt adı' (1/IIa, vb.) olarak, iki biçimde geçmektedir. Ayrıca, yazarın İngilizce terimdeki 'proper' kelimesini, 'title proper'i Türkçeye aktarırken hiç dikkate almadığı anlaşılıyor. Oysa, KK'de 'öz' kelimesi ile karşılanan bu kelime, kataloglanan eserin asıl adını paralel, alternatif sıfatları taşıyan öteki eseradı türlerinden ayırmak için, terime özellikle eklenmiştir. Yazarın aynı kavram için iki ayrı terim kullanmasının yanı sıra, bunları 'proper' teriminin karşılığı olan bir sıfatla birlikte kullanmamış olması büyük bir yanlışlık ve eksikliktir.
- () AACR2'deki 'material (or type of publication) specific details area' terimi, Dr. Keseroğlu'nca 'zgn ayrıntı alanı' biçimine dönüştürülmüştür (16/6, vb.). 'zgn ayrıntı' ile neyin kastedildiğini anlamak zordur. Bu anlatımın doğru olduğunu varsaysak bile, o asıl terimdeki sözlerin ancak bir bölümünü anlatabilir. Yni, terim eksik kalır. Oysa, bu terimin gösterdiği alanın kataloglamadaki işlevi, bazı materyal (veya yayın) türlerinin sahip bulunduğu özel niteliklere ilişkin ayrıntıların belirtilmesine imkân sağlamaktır. O bakımdan terimin Türkçe'sinin, aslına uygun biçimde 'materyal (veya yayın türü) zel ayrıntıları alanı' olması gerekirdi.
- (d) AACR2'deki 'General material designation' terimi, Dr. Keseroğlu'nun kitabında 'genel belge belirleyici' (39/28) olmuştur. Materyal yerine bel-

ge kelimesinin kullanılması, kanaatimizce, uygun değildir. çünkü her materyal belge değildir. Bu durumda bir kavram kargaşası kaçınılmaz olur. 'Designation' da belirleyici olarak alınmaz, çünkü o belirleyici değil, bir durumu gösteren belirteç'tir. Terimin karşılığı 'genel materyal belirteci' olmalıdır.

- (e) AACR2'de 'parallel title' biçiminde geçen terim, yazarca 'koşut yapıt adı' (1, 21-10, 36/25, 42/30) ve 'koşut başlık' (42/30) ile karşılanmaktadır. 'Koşut başlık yapılır' biçimindeki anlatım 'paralel eseradı' değil de bu eseradı altında ek giriş yapılacağı anlamında verilmiş ise, o da doğru olamaz. Çünkü AACR2'de 'parallel heading' diye bir terim kullanılmamıştır.
- (f) AACR2'deki 'statement of responsibility relating to the edition' terimine kitapta üç ayrı biçimde rastlanmaktadır: Basıma ilişki[n] sorumluluk bildiri[mi] (xiv-9); baskıya ilişkin sorumluluk kaydı (1), basıma ilişkin sorumlu (21-10). Bunların yazımı düzeltilen birincisi doğrudur.
- (g) AACR2'nin 'other title information' teriminin dört değişik biçimde karşılandığını görüyoruz: Başka yapıt adı bilgisi (45, 47); bilgi adı (5, 45, 48, 51); öbür bilgi adı (xi, xiv, 21, 46); yapıtın bilgi adı (48). Bunların da ilki doğru sayılabilir.
- (ğ) AACR2'deki, 'statement of responsibility' terimi de dört ayrı biçimde verilmiştir: sorumlu bildirim (ix, xiv, 21); sorumluluk bildirim (9/8); sorumlular kaydı (5); sorumluluk kaydı (1, 13). Doğru olan bunların ikincisidir.
- (h) AACR2'de "edition satatement" biçiminde yer alan terim, kitapta baskı kaydı (1) ve basım kaydı (xiv-9, 4/1.1d) biçimlerinde verilmiştir.
- (ı) Bir haritacılık terimi olup AACR2'de 'scale' olarak geçen 'ölçek', Dr. Keseroğlu tarafından 'alan'a dönüştürülmüştür (6/25). Kurallarda 'alan' terimi 'area' karşılığı olarak kullanıldığına göre, yazarın başka bir bilim dalının yerleşmiş 'ölçek' teriminin yerine neden bunu aldığını anlamak mümkün olamıyor.

3. Kuralların açıklanmasında yanlışlık ve eksiklikler.-- Dr. Hasan Keseroğlu, AACR2'deki kuralların bir kısmını açıklamak üzere Türkçe'ye aktarırken onlara sahip olduklarından farklı anlamlar yüklemiştir. Bazı kurallar asıllarına aykırı biçimde aktarılmış, bazılarının aktarımı ise eksik olmuştur. Bunların bir bölümünün çeviri yanlışlığından kaynaklandığı gözlenmektedir. Bir bölümü de yanlış yorumdan veya yanlış anlaşılardan kaynaklanmış görünüyor. Başlıcaları aşağıda gösterilmiştir:

- (a) Alternatif eseradlarını (yazarın anlatımı ile, 'seçenek yapıt adları'nı) birbirine bağlayan 'veya' bağlacı ile bunun Türkçedeki ve başka dillerdeki eşanlamlılarının hem önüne hem de sonuna virgül konulması gereği AACR2'nin 1.1B1 kuralında açıkça belirtildiği ve örneklendiği halde, yazar eserinin 28. sayfasındaki açıklamasında kuralı "yapıt adı içinde yer alan bu bağlaçlardan sonra virgül konur" biçimine dönüştürmüştü; böylece bağlaçtan önce konulması gereken virgül'ü ve buna ilişkin kuralı iptal etmiştir. 29-21 örneği de AACR2'ye göre değil, dönüştürüldüğü duruma göre düzenlenmiştir. 29/22 örneğinde ise, 'ya da' bağlacının önünde ve sonunda hiç bir noktalama işareti kullanılmamak suretiyle, her iki kurala da uyulmamıştır.
- (b) AACR2, nitelemenin 'eser adı ve sorumluluk bildirimini' alanında kısaltma öngörmemiştir. Çünkü, yazarın 25/17. açıklamasında da belirttiği gibi, "yapıt adı ve sorumluluk alanı yapıtın içkapağındaki düzen ve sıra içinde verilir". AACR2'de örneklenen hiçbir sorumluluk bildiriminde de, sorumlulunun işlevi kısaltma ile gösterilmemiştir. AACR2'nin 'Abbreviations' bölümününün B.4. maddesinde 've başk.' anlamındaki 'et al.' veya 'yani', 'doğrusu' anlamındakiler dışında hiç bir kısaltmaya yer verilmez⁷. Buna rağmen yazar, eserindeki sorumluluk bildirim örneklarının çoğunda böyle kısaltmalar kullanmıştır. Bunları geçtikleri ilk yerleri göstererek veriyoruz: fotg (4); tra. (14-3); Türkçeye çev. (29-21); tra.fra. (23-14); derl. (35-31); yay. (38-34); yaz. (52-53); çev. (53-55); İngilizceden çev. (54-57); res. (57-60); düzn. (61-66); org. by (61-66); ed. (83-94), kom. başkanı (159-187); [yaz.] (192-224); fotoğr. (192-124) fotog. (199-223), çiz. (200-236); [haz.] (213-261). Bu kısaltmalar başka örneklerde de sıklıkla görülmektedir. 'fotg.', 'fotoğr.' ve 'fotog' farklılıkları ise, kısaltmaların kullanımında standard sağlanamadığını ortaya koymaktadır. Kısaltmaların hangi terimi temsil ettiğini gösteren bir "kısaltmalar cetveli"nin verilmemesi yanıltıcı olabilecek büyük bir eksikliklerdir. Yazar durumundaki sorumlular için, içkapağa bulunmayan bir anlatımın kısaltması olarak [yaz.]'ın veya [haz.]'ın verilmesi ise affedilmez bir yanlıştır.
- (c) 39/28. açıklamaya bağlı olarak verilen listelerde bazı genel materyal belirteçleri çoğul olarak gösterilmiştir. Bunlar: *çizgisel belgeler*, *el yazmaları*, *karma belgeler* (?), *kartografik filmler*, *devingen belgeler*, *ses kayıtları*'dır. Onların ahndığı 1.1C1 sayılı AACR2 kuralına bağlı listelerde hiçbir çoğul ada rastlanamaz. Çünkü onlar yalnızca kataloglanan esere ilişkin belirteçler oldukları için, çoğul değil tekil olmaları gerekir. Öte yandan,

⁷ AACR2'nin 21.0D kuralındaki "işlev belirteci" niteliğindeki belli kısaltmaların, durumlarda giriş başlıklarına, isteğe bağlı olarak, eklenebileceğini belirtmiş olması, onların "eser adı ve sorumluluk bildirim alanı"nda da kullanılabilmesi anlamını taşımaz.

AACR2'de biri Amerikan, öteki İngiliz kütüphanelerinin uygulamalarındaki 'genel materyal belirteci' farklılıklarını belirtmek için verilmiş olan iki listenin de kitaba aktarılması doğru olmamıştır. Ya bunların biri alınmalı, ya da ÖKK'de olduğu gibi, ikisindeki farklı terimler birleştirilerek tek liste oluşturulmalıydı. Ayrıca, aynı kavram için listenin birinde 'video', ötekinde 'videokayıt' biçiminde iki ayrı terim öngörülmesi de uygun görülecek bir davranış olamaz.

- (ç) 42/30. açıklamadaki "... ve koşut ad için gerekli koşullar karşılanıyorsa, kütüphanenin belirlediği koşullara bağlı kalınarak..." anlatımı, açıklamaya dayanak olan 2.1D1 kuralında da, onun genel nitelikteki paraleli olan 1.1D1 kuralında da mevcut değildir. 1.1D1 kuralında paralel esradlarının bilginin ana kaynağındaki sıra ve düzen içinde verileceği, 2.1D1'de ise bunların 1.1D1'de belirtildiği gibi aktarılacağı yazılıdır. Yani, açıklamadaki ne dediği anlaşılmayan anlatıma gerek yoktur. Veya, ne denilmek istendiğinin açıkça belirtilmesi gerekir.
- (d) 57/48d açıklamasındaki 'lord', 'lady', 'sir' ve 'dame' gibi "British title of honour "lar yazar tarafından "soyluluk takıları" olarak anlaşılmış ve 58-62. örnekteki başlıkta, Sir Charles Lyell'in adı⁸ bundan dolayı başlığa **Lyell, Charles, Sir** biçiminde geçirilmiştir. Aynı duruma 241/290. örnekte de rastlanmaktadır: Sir Gavin DeBeer'e ilişkin başlık **DeBeer, Gavin, Sir** biçimine dönüştürülmüştür. Oysa bu sanların soylulukla ilişkisi yoktur. Bunlar İngiltere hükümdarı tarafından bazı kimselere verilen "şeref (veya onur) sanları"dır. 22.12B numaralı AACR2 kuralına göre, bir baronet veya knight (şövalye)'in eşine ait olması durumu dışında, bu sanlar başlıkta soyadının yazılıp virgülün konulmasından sonra, ilk öz adın önüne yazılır. Buna göre, birinci örnekteki ad için başlık **Lyell, Sir Charles**; ikincisi için de **DeBeer, Sir Gavin** biçiminde olmak gerekir.
- (e) 8/5c açıklamasında yer alan '[y.y. : y.y.]' kısaltmasının anlamını çözmek üzere yaptığımız inceleme bizi kitabın 99/98. açıklamasına götürdü. O açıklamada "Bir yapıtın yayın, dağıtım, vb. yeri ve adı bilinmiyorsa 'yayın yeri yok' anlamına gelen '[y.y.]' ile 'yayınlayan yok' anlamına gelen '[y.y.]' kısaltmaları yan yana verilir" denilmekte ve pek çok örnekte bunun uygulamasına rastlanmaktadır. Oysa iki ayrı kavramın aynı kısaltma ile gösterilmesi, yapılan kısaltmanın anlamını yitirmesine sebep olacağı için, mümkün değildir. İki kısaltma arasında fark olmalı ki, neyi anlattıkları anlaşılabilir. Kaldı ki, yazarın bu konuda yararlanacağı

⁸ Örnekte, başlık yapılan yazarın adı sorumluluk bildirim bölümünde *Sir Lyell Charles* biçiminde verilmiş, başlıkta ise *Lyell, Charles, Sir* biçimine dönüştürülmüştür. Bu durumda Lyell'in mi, yoksa Charles'in mi soyadı olduğu anlaşılmamaktadır. Biz başlıktaki biçimi doğru saymayı tercih ettik.

kaynaklar da vardır: Bu ayırımı ÖKK'de öngörülen veya Millî Kütüphane'ce kullanılan kısaltmaları alarak sağlayabilirdi. Ama, nedense bundan kaçınmıştır.

- (f) AACR2'deki 1.1F13 kuralına ilişkin 62/52. açıklamada, "bir yapıtın içeriğinden sorumlu olan yapıt adının bir parçası ya da başka yapıt adı bilgisi olarak verilmişse olduğu gibi alınır ve sorumluluk bildiriminde yinelenir" deniliyor. Gerekli yerlere virgöl konulmadığı için anlaşılması zorlaşan bu açıklamaya karşılık, 1.1F13 kuralında "bir eser adı eserden sorumlu olanın adı ile birleşmiş durumda ise, öz eser adının veya başka eser adı bilgisinin parçası gibi aktarılır. Böyle bir bildirimde açıklık bakımından gerek duyulmadıkça ve sorumlunun adı bilginin ana kaynağında ayrı bir sorumluluk bildirimi olarak yer almadıkça, başka bir ek bildirim yapılmaz" denilmektedir. Kuralın söylediği ile yazarın açıklaması arasındaki farkı belirtmeğe ihtiyaç yoktur sanırız. Öte yandan, bu açıklamaya dayanılarak hazırlanan 49-48 ve 62-67. Örnekler de, tabii olarak, kurala uygun değildir. örneklerde 'Ramazan G. Arkin'la söyleşi' biçiminde verilen 'başka eser adı bilgisi'nden sonra verilen '/ Ramazan G. Arkin' biçimindeki sorumluluk bildirimi, gereksiz bir tekrardan ibarettir. Çünkü burada açıklamayı gerektiren bir durum olmadığı gibi, Arkin'ın adı eserde ayrı bir sorumluluk bildirimi olarak da verilmemiştir.

4. Anlaşılmaç açıklamalar.-- Eserde yapılan açıklamaların bir kısmı, çevirinin yanlış olması veya yazarın açıklama tarzı sebebiyle, zor anlaşılır ya da anlaşılmaç durumdadır. Bunların anlamını, kataloglamada uzmanlaşmamış olanların çözebilmesi gerçekten zordur. Aşağıda bunların tipik birkaçı üzerinde duracağız:

- (a) 6/1h açıklamasında ne denilmek istendiği anlaşılmaç olduğu gibi verilen örnek de anlatılmak istenene uygun görünmüyor. Niteleme sırasında virgöl kullanılmasını gerektiren durumlardan birini belirtmeğe çalışan açıklamada "h. İki ayrı adı kullanan kişilerde, her ikisi de kullanıldığında, daha çok yetkisi olan, daha az yetkisi olanı ayırmak için" virgöl kullanılacağı söyleniyor ve bunu desteklemek üzere 'Hope Valey (Durham, N.C.) örneği veriliyor. Yani, açıklamada 'iki ayrı ad kullanan kişiler'den söz edilmiş, fakat örnek olarak bir yer adı verilmiştir.
- (b) 20-8 örneğinde 'birinci düzey niteleme'ye alınacak öğeler örneklenirken, 'sorumluluk bildirimi' yerinde '/ temel giriş biçim ve sayı olarak ayrımlı ya da temel giriş başlığının bulunmaması durumunda ilk sorumlunun belirtilmesi" şeklindeki, ne denildiğini kestirmek kolay olma-

yan bir ibareye yer verilmiştir. AACR2'nin 1.0D1 kuralına göre bu bölümün "/ Temel giriş başlığından biçim veya sayı bakımından farklı ise yahut temel giriş başlığı yoksa ilk sorumluluk bildirimini" biçiminde olması gerekirdi. "/ İlk sorumluluk bildirimini" ibaresi de yeterli olabilirdi. çünkü birinci düzey nitelemede, birden çok sorumlu adının ilkinin alınması esastır. Sorumluluk bildiriminde yer alan kaydın 'temel giriş başlığı' ile ilgisi ise, sorumluluk bildiriminde yer alan adların birinin, başlık haline getirilmesidir.

- (c) 24/15. açıklamadaki "Bu alanlara ilişkin bilgiler metne bağlı olarak karta geçirilir; dışta kalan alanlar nitelemesi yapılan dilin özelliklerine bağlı olarak verilir" cümlesinde, "dışta kalan alanlar" bölümü muğlak, anlatılmak istenileni belirtmeyen bir ibaredir. "Bunların dışında kalan alanlar" denilseydi, anlaşılması kolaylaşır.

5. Eksik açıklamalar.-- Yazar, AACR2'deki kuralların bazılarını eksik aktarmış veya açıklamalarını eksik yapmıştır. Böylece kuralların özüne aykırı uygulamalara zemin hazırlamıştır. İşte örnekleri:

- (a) Yuvarlak ayrıçlar kullanılmasını gerektiren durumlardan biri olarak sunulan 8/4h açıklaması 'tezleri göstermek için' değil, 'tezlerin sağladığı akademik dereceyi göstermek için' biçiminde olmalıydı. Yuvarlak ayrıçlar içinde gösterilecek bilgi odur.
- (b) 9/8 açıklamasında kesme / işaretinin 'yapıt adı ve sorumluluk bildirimini arasında', ayrıca 'baskıya bağlı sorumluluk bildirimini varsa, baskı kaydı ile sorumlu arasında' kullanılacağı belirtilmiş, fakat dizi alanında dizi bildirimini ile varsa dizi ile sorumlusu arasında da kullanılacağını açıklanmamıştır.

6. Yanlış örnekler.-- Eserde yer alan kural açıklamalarını desteklemek üzere ve onları somutlaştırmak için verilen fiş örneklerinde de önemli yanlışlar görülmektedir. Bunlar kuralların öğrenimini görenleri ve uygulayıcıları yanlışya düşürücü nitelikte yanlışlardır. Aşağıda bunların başlıcaları veriliyor:

- (a) 8/5f de kullanılacağı belirtilen iki nokta, giriş kelimesine bitişik yazılır. 'Kaynakça : s. 193-196' değil, "Kaynakça: 193-196. s." olmalıdır. (Sayfa sayılarının belirtilmesinde Türkçe kurallarına uyulmaması da, örneklerde sık rastlanan durumlardır.)

- (b) Köşeli ayrıç kullanılmasına ilişkin 10/12a açıklamasındaki ' / Sait Faik [Abasıyanık]' örneği yanlıştır. Çünkü bu bir sorumluluk bildirim örneğidir ve sorumluluk bildirimindeki adlar, bilginin ana kaynağından ay-
nen alınır. Düzeltme, ekleme ve değişiklik yapılmaz. Tabii, ekleme ya-
pılamayacağına göre, orada köşeli ayrıç kullanılması da söz konusu
olamaz. Bu durumda 192-224'deki '[yaz.]' veya 213-261'deki '[haz.]' bi-
çimindeki eklemeler de yanlıştır.
- (c) 10/12b açıklamasında yer alan '[film]' biçimindeki genel materyal belir-
teci örneği ise, 39/28. açıklamadaki 2. listeye göre "devingen film" ol-
mak gerekirdi.
- (ç) 12-2 örneğinde, genel materyal belirteci olarak '[ses kaseti]' yazılması
yanlıştır. Çünkü ses kaseti genel değil 'özel materyal belirteci' olup 39
ve 40. sayfalarda yer alan listelerde de verilmemiştir. Doğrusu '[ses
kaydı]'dır.
- (d) 16-5'teki öz eseradından sonra '[yaz.] Ken Kooper' yazılmasına neden
gerek duyulduğunu anlamak imkânsızdır. Çünkü aynı ad, başka esera-
dı bilgisinden sonra, doğru şekilde, verilmiştir. Bunların birinden biri,
ve önceki fazladır, yanlıştır. Tabii [yaz.] kısaltması da.
- (e) 18-7. örnekteki nitelemenin başında *Pablo Neruda* adının verilmesi doğ-
ru değildir. Çünkü, AACR2'ye göre 'niteleme' ile 'giriş başlığı'nı ayrı dü-
şünüp ayrı uygulamak gerekir. AACR2, bu yüzden, bu iki konuyu iki
ayrı kesimde ele almıştır. Ona göre önce nitelemeye ilişkin bilgiler ya-
zılacak, sonra böylece çoğaltılan kimlik bilgileri üzerine giriş başlıkları
kaydedilecektir. Blok (yazara göre kolon) nitelemelerde de, nitelemeye
eseradi ve sorumluluk bildirim alanından başlanacak, temel giriş de
dahil olmak üzere bütün başlıklar sonradan yazılacaktır. Temel giriş
başlığını, nitelemenin bir ögesiymiş gibi yazmak, önemli bir yanlıştır.
- (f) 20-9 örneğinde başlık olarak bulunan tüzelkişi adına eklenen ve 'tarih :
yer' sırası ile verilen bilgi, 24.7B1 sayılı AACR2 kuralına göre 'sayı, ta-
rih, yer' sırasına göre ve aralarına 'boşluk-iki nokta-boşluk' konularak
verilmelidir. Örnekte bunun aksi yapılmıştır. Öte yandan, eklemede
bulunan yer adı da Ankara değil, Antalya olmalıydı.
- (g) 25-17. örnekte "71 s. : res. ; 23 sm." den oluşan 'fiziksel niteleme alanı'
bilgilerinin 'Yayım, dağıtım, vb. alanı'nın öğeleri imiş gibi, onun devamı
olarak verilmesi büyük yanlıştır. Belki dikkatten kaçan bir dizgi
yanlışı olarak ortaya çıkan bu durum, öğrenenleri ve uygulayıcıları ya-
nıltıcı düzeydedir.
- (ğ) 35-30. örnek 34/24. açıklamayı tam yansıtacak bir örnek değil. Anılan
açıklamanın dayandığı 1.1B6 sayılı AACR2 kuralında adı kısaltma ola-

rak yazılan ve harfler arasında nokta bulunan adlar (özellikle de onların tüzel kişilere ait olanları) kastedilmiştir: İ.E.T.T. gibi. M.ş. biçimindeki öz ad kısaltmaları doğru, fakat kuralı yeterince açıklayıcı değil. öte yandan, bir 'armağan kitabı' niteliğindeki örnekte, Mazhar şevket İpşiroğlu için bir 'ek giriş başlığı' düşünülüp fişin izleme bölümünde gösterilmemesi de büyük eksikliklerdir.

- (h) **35-31.** örnekte yer alan '[ODTÜ kütüphanesinden görüntüler] [slayt]' biçimindeki eser adı bilgisi ile '[ODTÜ kütüphanesi] [çizgisel belgeler]' biçimindeki **40-36** örneğinde yer alan genel materyal belirteçlerinin neden farklı verildiği anlaşılmamaktadır. Doğrusu, her ikisinde de '[slayt]' olmak gerekir. Öte yandan, köşeli ayraçların yan yana kapanıp açılması söz konusu olduğunda, ortadaki kapayıp açan köşeli ayraç öğelerinin kullanılmaması, ayraçlar içindeki bilgilerin birbirini ayıracı kapayıp açmadan izlemesi genel bir yazım kuralıdır. öyleyse eser adı '[ODTÜ Kütüphanesi. Slayt]' biçiminde yazılmalıdır.
- (i) Yine **35-31.** örnekteki eser adı katalogcu tarafından konan eser için, "I. Yapıt adı" biçiminde izleme kaydı konulması suretiyle bu ad için ek giriş yapılacağı belirtilmesi hem AACR2'nin 21.30j/2 kuralına, hem de yazarın kitabında, **213.** sayfanın son iki satırında yer alan açıklamaya aykırıdır. Aynı yanlış **40-30.** ve **41-37.** örneklerde de tekrarlanmaktadır.
- (i) **38-34.** örnekte yayıncı "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu" olarak gösterilmiştir. Oysa eserin yayıncısı ona bağlı bir kuruluş olan Türk Tarih Kurumu'dur ve bu kurum, kendini tek başına tanıtmaya yeterlidir. Eserin Türk Tarih Kurumu'nun yayını olduğu dizi kaydında da açıkça görülmektedir.
- (j) **44-41.** örnek, **43/32**'de açıklanan AACR2'nin 1.1D3 kuralını destekleyici bir örnek değildir. Çünkü eserde Türkçe olan eser adı paralel eser adı gibi değil, parantez içinde gösterilen bir 'başka eser adı bilgisi' gibi yer almıştır. Ona paralel eser adı değil, başka eser adı bilgisi işlemi yapılması daha uygun olurdu.
- (k) **46-44** örneğinde '[çev. Osman Ersoy, Berin U. Yurdadoğ]' biçiminde sunulan bir 'başka sorumluluk bildirim'i' yer almıştır. Kataloglanan eserin önsözünden çıkarılan bu adların 'başka sorumluluk bildirim'i olarak mı verileceği, 'notlar' alanında mı yer alacağı, yoksa nitelemeye hiç mi alınmayacağı hususlarının tartışılacağı bir yana; bu adlar için, örnekte öngörüldüğü yolda 'ek giriş' yapılması kararının nasıl verildiği anlaşılamamıştır. Çünkü uygulama yazarın bu işlemi dayandırdığı anlaşılan 21.30K1 sayılı AACR2 kuralının hiçbir şıkkına uymamaktadır. Ancak bu işlemi yazarın andığımız kuralın çevirisi olarak kitabının

214-215. sayfalarına aktardığı şıklardan ikincisine dayandırmaya çalıştığı anlaşılıyor. AACR2, andığımız maddede yer alan beş durum dışındaki çeviri eserlerde çevirenler için ek giriş yapılmasını öngörmemektedir. Yazar ise bu beş şıkkın üçünü Türkçeye yanlış aktarmıştır. Buna göre, Türkçesi 'çeviri manzum ise' anlamına gelen 'if the translation is in verse' onun çevirisinde 'çeviri şiirse'ye dönüştürülmüştür (Bunun, sadece şiir çevirilerinin dikkate alınacağı anlamını taşıyacağı gözden uzak tutulmamalıdır. Kuralda ise manzum biçimde çevirilmiş eserler kasdedilmiştir.) 'Çeviri kendi başına önem taşıyorsa' anlamını taşıyan 'if the translation is important in it own right' ibaresi, yazarın çevirisinde 'çeviri önemli ve doğruysa' biçimine dönüşmüştür (Burada çeviriye önem kazandıran başarılı ve edebi değeri üstün çeviriden söz ediliyor). Üçüncü ve dördüncü şıkkı doğru çevirilen kuralın "temel giriş başlığı (söz gelişi bir çok ortadoğu ve ortaçağ eserlerinde olduğu gibi) kataloğu kullananlar için aramada güçlük çıkarabileceksen" biçiminde olması gereken 'if the main heading may be difficult for the catalogue users to find (e.g., as with many oriental and medieval works)' şeklindeki beşinci şıkkı 'kataloğu kullananlar için yapıtın temel girişi zorsa (örneğin bir çok doğu, ortaçağ yazarlarında olduğu gibi),' biçiminde aktarılmıştır. Doğru çevirilen şıklarda ise bir eserin bir dile birden çok çevirilmiş ve eserde çevirinin o eserin yazarıymış gibi gösterilmiş olması gerektiği belirtilmektedir. Ve.. görüldüğü gibi, anılan eserdeki 'çevirenler'in durumu, yazarın onların adı için ek giriş yapma yolundaki iyi niyet ve çabasına rağmen, buradaki şıklardan hiç birine uymamaktadır. Öyleyse yapılan işlem ve **46-44** örneği bu bakımdan yanlıştır.

- (l) **61-66.** örnekteki Türkçe metne ilişkin sorumluluk bildirimini "/ düzn. Interteks Uluslararası Fuarçılık" biçiminde değil, "/ Interteks Uluslararası Fuarçılık tarafından düzenlenmiştir."; İngilizce eser adına ilişkin sorumluluk bildirimini ise "/ org. by Interteks Uluslararası Fuarçılık" değil, "/ is organized by Interteks Uluslararası Fuarçılık A.Ş." biçiminde olmalıydı. 6 (b)'de de tartıştığımız gibi, sorumluluk bildirim bilgileri bilginin ana kaynağındaki sıra ve düzen içinde aktarılır. Bir değışiklik veya ekleme yapılamaz.
- (m) **65-72** örneğindeki '[Bütün eserleri ; 6]' biçiminde verilen tekbiçim eser adı '[eserler]' biçiminde olmalıydı. Çünkü, dizi adı tekbiçim eser adı olarak kullanılmaz, kullanılmamalıdır.

7. Başka bazı yanlışlar.-- Dr. Hasan Keseroğlu'nun kitabında, kurallar dışında kalan ve muhtemelen dizgi ve düzenleme yanlışından kaynaklanan bazı başka yanlışlar var ki, bunlara da kısaca temas etmek gerekiyor:

- (a) 2. sayfadaki "V. Not alanı" başlığı altında yapılan açıklamanın (b) bölümü olarak verilen ISBN , ayrı bir alanın, "Standart numara ve sağlanabilirlik bilgileri alanı'nın bir ögesidir. Aynı sayfada V. Not alanı'ndan VII. İzleme'ye geçilmiş olması da bu boşluğu anlatmaya yeter sanırız.
- (b) İşlevleri 3-5. sayfalarda açıklanmış bulunan özel anlam yüklü noktalama işaretlerinin, 5-10. sayfalarda 'Noktalama' başlığı altında neden tekrarlandığını anlamak mümkün değildir.
- (c) 4. sayfada 'g. üç nokta' başlıklı açıklamadaki üç nokta "bir parçada kısaltma yapıldığını, bir kesminin atlandığını gösterir" anlatımı doğru değildir. Aralıklı olarak yazılması gereken, 'çıkarma işareti' denilen ve eseradlarından, eseradını kısaltmak amacıyla çıkarılan kelimelerin yerini almak ve sorumlu sayısı üçten çok olduğunda ilkinden sonrakilerin alınmadığını göstermek için kullanılan bu işareti andığımız cümle ile açıklamak, kanaatimizce yanlıştır. Kaldı ki aynı yanlıştır 10. sayfada, '10. üç nokta' başlığı altında 'Yazar sayısı üçten çok olduğu zaman ve kısaltmalarda' üç nokta kullanılacağı belirtilerek tekrarlanmaktadır.
- (ç) Yukarıdaki (c)'de verilen örneklerde yer alan ve üçten çok sorumlu bulunduğunu belirtmekte kullanılan 've başkaları' sözünün kısaltması olarak 've öte.' kullanılmıştır. 've ötekiler' anlamına kullanıldığı anlaşılan bu kısaltmadaki 'öte' kelimesinin aynı zamanda bağımsız bir kelime olduğu, bundan dolayı kısaltma duygusunu vermediği için kullanılmasının uygun olmadığı düşüncesindeyiz. Yazarın AACR1'in Türkçeleştirilmiş olan *Kataloglama Kuralları* (Ankara, 1980) ve ÖKK'de kullanılan ve Türkçe de olan 've başk.' kısaltmasını neden almadığı sorulmağa değer bir husustur.
- (d) 9. sayfadaki '6. Bir nokta iki çizgi' başlığı altında (b) şıkkı olarak 'içindekiler notunda' da bu işaretin kullanılacağı'nın belirtilmesi tümüyle yanlıştır. Bu bölümün, '7. İki çizgi' başlığı altına ele alınması çok daha yerinde olurdu.
- (e) Yine aynı yerde, '6. içinde notunda' denildikten sonra "Burada çizgiden önce ve sonra boşluk bırakılmaz" açıklamasının eklenmesi de yanlıştır. Çünkü, içindekiler notunda iki çizgi veya biz uzun çizginin hem önünde hem de sonunda boşluk bulunur. Esasen yazarın andığımız hükmünü, hemen o cümlesinin altındaki örnek te tezkip etmektedir. 39-35. örnekte, anılan boşluklar bırakılmıştır.
- (f) 41-28. açıklamada ele alınan 2.1C2 sayılı AACR2 kuralının açıklanışı sırasında yöneltme yapılan 1.1C4 (bu da açıklamada 1.1C1 olarak veri-

liyor) kuralında geçen "multimedia" terimi 'multilevel' biçimine dönüştürülmüş ve buna 'karma' şeklinde, her iki biçimi de terimi anlatmayan bir karşılık öngörülmüşür.

- (g) Eserde verilen 'ıkapak' örneklerinin düzenli olmayışı ve bazı açıklamalara ilişkin örnekler için ıkapak örneği verilmeyişi, örneklerin doğruluğunu inceleme imkânını azaltmaktadır. Bunların kesin hükme bağlanması, ancak eserlerin doğrudan görülebildiği bir inceleme ile mümkün olabilir.

8. Sonraki sayfalardan bir kaç örnek.-- Yazımızın girişinde de belirttiğimiz gibi, bu yazı için Dr. Hasan Keseroğlu'nun eserinin beşte biri dolayındaki sayfaları üzerinde durulmuştur. Daha sonraki sayfalara ancak, o sayfalardaki durumun yönelttiği ölçüde geçilmiştir. Bu geçiş sırasında oralarda rastladığımız bir kaç yanlış da burada belirtmek istiyoruz.

- (a) **99-114.** örnekte yer alan "Yazarın tezi (Doktora-- İstanbul üniversitesi)'ne bağlı olarak" biçiminde verilen 'not' anlaşılmayı zorlaştıran eksik bir anlatımdır. Ayrıca örneklenen eser bir doktora tezinin kitaplaştırmış biçimi olduğuna göre, bunun 8/h'deki örneğe uygun olarak "Tez (doktora)-- İstanbul Üniversitesi" biçimde verilmesi uygundur.
- (b) **170-193.** örnekteki yayınlayan yerinde yalnız 'Müdürlük' anlatımının bulunması doğru ve yeterli değil. 'Genel Müdürlük' biçiminde verilmiydi.
- (c) **170-194.** örnekte, tüzel kişinin adı temel giriş başlığı olarak verildikten sonra, bu adın eserinde tekrarlanmaması gerekirdi. Çünkü örneğe alınan eserin 'öz eseri' **Sonuç raporu'dur.** Eseri ve sorumluluk bildirimi alanında öz eseri olarak onun gösterilmesi yeterlidir. Ayrıca, örnekte eseri'na paragraf başı yapılarak başlanmaması da yanlıştır.
- () **248-288.** açıklama için verilen "Türk Kütüphaneciler Derneği (İstanbul)" ve "Türk Kütüphaneciler Derneği (Kütahya)" ile "Ulucami (Adana)" ve "Ulucami (Bursa)" örnekleri yanlıştır. Çünkü İstanbul ve Kütahya'da Türk Kütüphaneciler Derneği adını taşıyan ayrı dernekler yoktur, Türk Kütüphaneciler Derneği'nin şubeleri vardır. Açıklamanın ilgili olduğu 24.4C3 sayılı AACR2 kuralı ise, ayrı tüzel kişiliklere sahip özdeş adlı tüzel kişiler içindir. Adana ve Bursa'da bulunan Ulucami'ler için tüzel kişi başlığı yapmak ise, İslâm mâbetlerinin tüzel kişiliği bulunmadığından, mümkün değildir. Yazarın tüzel kişiliği bulunan kili-selerle camileri karıştırmaması beklenirdi.

9. Sonuç.-- Ağırlıklı olarak eserin beşte birine dayanarak yaptığımız inceleme, Dr. Hasan S. Keseroğlu'nun AACR2'yi açıklaması amaçlanan kitabın gerek terimler, gerekse kuralların açıklanması, yorumlanması ve örnekleme yönlerinden pek çok eksikliklerle ve yanlışlarla yüklü olduğunu ve standartlara uyma konusunda gereken titizliğin gösterilmediğini ortaya koymuştur sanırız. Oysa, yazımızın girişinde de belirttiğimiz gibi, kataloqlama kurallarının çevirisinde, yorumunda ve örneklemeinde çok titiz davranılması gerekirdi. Öğrenciler ve uygulayıcılar için bir 'el kitabı' olma iddiasındaki eserden beklenen o idi.

Kütüphanecilik bir standartlar mesleğidir. Standartın en çok önem taşıdığı kütüphanecilik dalı da kataloqlama'dır. Kataloqlama kuralları kataloqlama işlemleri için getirilmiş standartlar olduğuna göre, uygulamada onlara uyulmaması, bir uygulama anarşisi meydana getirir. Bir kısmındaki durumu sergilemeğe çalıştığımız *Kataloqlama Kuralları : Örnekleriyle Anglo-Amerikan Kataloqlama Kuralları 2* adlı eser de, titizlikle gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılmazsa, bu tür bir anarşiye kaynaklık edebilir. Mesleğimizin sosyal alanlardaki faaliyetlerinde gösterdiği çaba ve başarılarını takdir ile izlediğimiz Dr. Hasan Keseroğlu'nun böyle bir yozlaşmanın sorumluluğunu üstlenmek istemeyeceği, eserin yanlışlıklardan ve eksikliklerden arındırılmış yeni bir basımını en kısa zamanda yayınlayacağı inancındayız.